

**PROTOCOL
behandeling
seksueel misbruik
en
seksuele intimidatie**

CSG WILLEM VAN ORANJE

Protocol betreffende de behandeling van seksueel misbruik en seksuele intimidatie

Pre-ambule

1. Doel van dit protocol

Dit protocol wil ertoe bijdragen dat het College van Bestuur (bevoegd gezag) in haar uiteindelijke besluitvorming zorgvuldig, verantwoord en daarop verifieerbaar handelt. Het protocol wil ruimte bieden voor ontwikkeling en bijstelling, op basis van voortschrijdend inzicht vanuit concrete situaties in de school.

2. Toepasselijke situaties

2.1

De wettelijke aangifteplicht en meldplicht is beperkt tot seksueel misbruik van leerlingen die op het moment van het misbruik jonger zijn dan achttien jaar. De grens is bij deze leeftijd gelegd omdat alle seksuele handelingen tussen leerkrachten en minderjarige leerlingen strafbaar zijn. Kenmerkend zijn dan:

- een afhankelijkheidsverhouding tussen medewerker en leerling;
- de minderjarigheid van de leerling.

Met name voor de begrippen zorg en waakzaamheid zoals opgenomen in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht (artikel 249), geldt dat zij niet beperkt zijn tot een rechtstreekse leraar-leerlingverhouding, maar zich (daarnaast) ook uitstrekken over situaties waar een dergelijke verhouding ontbreekt. Docenten hebben (volgens een uitspraak van de rechtbank Alkmaar van 29 mei 2002) in algemene zin toezichthoudende en zorgtaken ook ten behoeve van leerlingen aan wie zij geen les geven maar met wie zij wel in één schoolgebouw verkeren of anderszins uit hoofde van hun functie contact onderhouden.

In het algemeen geldt dat ook een seksuele relatie van een ten behoeve van de school met taken belast persoon met een meerderjarige leerling, ook als een meerderjarige leerling stelt dat deze is ingegeven door wederzijdse gevoelens, in de context van onderwijs en didactiek niet wordt getolereerd. Zo'n relatie doet afbreuk aan de veiligheid van de leerling op de school en past niet in de pedagogische opdracht van de medewerkers van de school. Een professionele afweging hierin mag van elke medewerker worden verwacht.

Bij onvrijwillige seksuele handelingen worden meerderjarigen in staat geacht zelf de afweging te maken om wel of niet aangifte te doen. Uiteraard kunnen zij voor begeleiding of advies een beroep doen op een vertrouwenspersoon of een vertrouwensinspecteur.

2.2

Dit protocol is tevens van toepassing op situaties waarbij sprake is van seksueel misbruik en seksuele intimidatie door medewerkers in de school ten opzichte van minderjarigen buiten de school.

Ook hier kan het gaan om gedrag dat zich principieel niet verstaat met de doelstellingen die de CSG Willem van Oranje heeft gesteld, als onder punt 2.1 verwoord.

2.3

Voorts is het protocol van toepassing op situaties waarbij sprake is van seksueel misbruik en seksuele intimidatie door een medewerker van de vereniging (thans nog werkzaam bij de vereniging) ten opzichte van een toen minderjarige (oud)-leerling van de school.

Het is een algemeen ervaringsgegeven dat de effecten van seksueel misbruik en seksuele intimidatie op een oud-leerling vaak pas na lange tijd blijken. De wetgever houdt hiermee rekening door ruime verjaringstermijnen te hanteren. Daarbij is relevant dat de medewerker nog steeds in dienst van de vereniging is.

3. Informatie- en meldplicht

Indien medewerkers van de school - op welke manier dan ook - informatie krijgen over een mogelijk geval van seksueel misbruik of seksuele intimidatie (zie de omschrijving in bijlage 2 artikel 3) gepleegd door een ten behoeve van de school met taken belaste persoon of personen jegens een minderjarige leerling, moeten zij op basis van de Wet bestrijding van seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs (1999) de voorzitter van het College van Bestuur direct informeren. Er is sprake van een meldplicht.

In de praktijk van alledag zal informatie over een mogelijk geval van seksueel misbruik of seksuele intimidatie vaak worden gemeld bij de direct-leidinggevende. Deze zal direct na de ontvangst van de informatie de voorzitter van het College van Bestuur dienen te informeren. Bestaat het vermoeden dat een lid van het College van Bestuur zelf betrokken is bij (het vermoeden van) seksueel misbruik en seksuele intimidatie dan dient de melding door de medewerker rechtstreeks plaats te vinden bij de voorzitter van de Raad van Toezicht.

Gedraglijn

4. De voorzitter van het College van Bestuur is belast met de uitvoering van de klachtenregeling.

In een eerste gesprek wordt informatie over de aard en de ernst van de situatie verstrekt door melder aan voorzitter van het College van Bestuur. De voorzitter College van Bestuur en melder maken afspraken over de verdere procesgang. De voorzitter College van Bestuur treedt onmiddellijk in contact met de vertrouwensinspecteur voor nader overleg en advies. Afhankelijk van het resultaat van dit overleg wordt een beslissing genomen over aangifte bij politie en justitie. Aangifte vindt plaats nadat hiervan de aangeklaagde en de ouders van de minderjarige leerling op de hoogte zijn gesteld.

In gezamenlijk overleg wordt de zaak verder behandeld en bekeken of eventueel disciplinaire (of andere) maatregelen noodzakelijk zijn. Daarbij worden de leerling en zijn/haar ouders geïnformeerd over de mogelijkheid de zaak voor te leggen aan de klachtencommissie.

Het is van groot belang dat een gedegen afweging vanuit meerdere invalshoeken wordt gemaakt, die geval tot geval verschillend zal kunnen uitvallen. In ieder zal het gaan om:

- de verdere opvang van de leerling en zijn ouders;

- de gesprekken met de verdachte medewerker;
- de berichtgeving naar overige medewerkers in de school;
- de berichtgeving naar de overige ouders en leerlingen;
- de berichtgeving aan de pers;
- gesprekken met/melding of aangifte bij justitie en politie;
- overige relevant geachte afspraken.

5. De voorzitter van het College van Bestuur neemt na de bespreking zoals verwoord in artikel 1 van de gedragslijn persoonlijk contact op met betrokkene en stelt hem op de hoogte van datgene wat tegen hem/haar is ingebracht.

Dit contact is te beschouwen als de eerste mededeling en een eerste oriëntatie op de aard en de ernst van de situatie, waarbij de perceptie van de betrokkene van belang is. De voorzitter van het College van Bestuur wijst hem/haar op de mogelijkheid van juridische bijstand en de mogelijkheden voor hulpverlening (vertrouwenspersoon, maatschappelijke werk). De betrokkene wordt schriftelijk opgeroepen. Hierbij wordt melding gemaakt van de mogelijkheid zich te laten bijstaan door een raadsman/vrouw. Het gesprek wordt schriftelijk vastgelegd.

6. De voorzitter van het College van Bestuur zorgt voor maatregelen die het verloop van het onderwijsproces waarborgen.

Hierbij gaat het met name om de voortgang van proefwerken, schoolonderzoek en examens surveillance, klassenopvang.

7. De voorzitter van het College van Bestuur zorgt voor de verdere communicatie naar ouders, leerlingen en de pers.

8. De voorzitter van het College van Bestuur zorgt voor dossiervorming met inachtneming van de bepalingen in de Wet bescherming persoonsgegevens.

Alleen al vanuit het perspectief van eventuele disciplinaire maatregelen is dossiervorming essentieel.

9. De voorzitter van het College van Bestuur zorgt voor een rapportage ten behoeve van de Raad van Toezicht, waarin verslag wordt gedaan van de procesgang en op basis waarvan deze op effectiviteit en volledigheid kan worden geëvalueerd.

Slotbepalingen

10. Openbaarheid

- Het College van Bestuur legt deze regeling op school ter inzage.
- Het College van Bestuur stelt alle belanghebbenden op de hoogte van deze regeling.

11. Evaluatie

De regeling wordt binnen vier jaar na inwerkingtreding door het College van Bestuur, de klachtencommissie en de medezeggenschapsraad geëvalueerd.

12. Wijziging van de regeling

Deze regeling kan door het College van Bestuur worden gewijzigd of ingetrokken, na overleg met de klachtencommissie en met inachtneming van alle vigerende bepalingen.

13. Overige bepalingen

- In gevallen waarin de regeling niet voorziet, beslist het College van Bestuur.
- De bijlagen maken deel uit van de regeling.
- Deze regeling kan worden aangehaald als "Protocol betreffende de behandeling van seksueel misbruik en seksuele intimidatie".
- Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2018.

Bijlage 1

Toelichting bij dit protocol

College van Bestuur

De voorzitter van het College van Bestuur dient te handelen in overeenstemming met de wet en volgens de beginselen die in het maatschappelijk verkeer betamelijk worden geacht (namelijk die van behoorlijk bestuur, zorgvuldigheid, redelijkheid en billijkheid). In situaties die onder de werking van dit protocol vallen zullen altijd verschillende en zwaarwegende belangen spelen, die contrair ten opzichte van elkaar kunnen zijn. Op de voorzitter van het College van Bestuur rust in dat opzicht een zware verantwoordelijkheid. Onder zijn verantwoordelijkheid vallen:

- dat strafbare feiten of vermoedens hieromtrent gemeld zullen moeten worden bij de vertrouwensinspecteur en overleg hierover moet plaatsvinden met de vertrouwensinspecteur;
- dat onderzoek wordt ingesteld naar de ernst van de situatie;
- het feitencomplex, de beleving ervan binnen een school en de consequenties ervan voor het onderwijsproces, dienen worden afgezet tegen het belang van de medewerker;
- dat een consistent beleid wordt gevoerd ten aanzien van het omgaan met situaties rond seksueel misbruik en seksuele intimidatie;

De vertrouwenspersoon

Vertrouwenspersonen zijn binnen de school vaak het eerste aanspreekpunt voor leerlingen; zij dienen de leerling bij het indienen van een klacht en tijdens de daaropvolgende procedure te begeleiden en te ondersteunen.

Voordat er sprake was van een meld- en overlegplicht kon een vertrouwenspersoon er in overleg met een klager voor kiezen om aangifte doen, rekening houdend met de belangen van en gevoelens van klager.

De meldingsplicht, die geldt voor alle personeelsleden die over informatie beschikken over een mogelijk zedenmisdrif van een ten behoeve van de school met taken belast persoon ten aanzien van een minderjarige leerling, is evenwel ook van toepassing op de vertrouwenspersoon. Mogelijke bedenkingen van betrokken ouders en leerlingen tegen melding bij de voorzitter van het College van Bestuur ontslaan de vertrouwenspersoon niet van deze verplichting (zie aanwijzingen vertrouwenspersoon bijlage 3).

Instanties

Er zijn verschillende instanties waarmee de voorzitter van het College van Bestuur contact kan opnemen:

- de in- en/of externe vertrouwenspersoon van de school;
- maatschappelijk werk;
- hulpverleningsinstanties;
 - a. een afdeling Jeugd Gezondheidszorg van de GGD;
 - b. een vertrouwensarts van het Bureau Vertrouwensartsen;
 - c. een Bureau Slachtofferhulp.

De Communicatie

Mededelingen naar buiten dienen beperkt te zijn tot de feiten; terughoudendheid en prudentie is op z'n plaats. Totdat de rechter gesproken heeft is er slechts sprake van een verdachte (en geen dader). Onzorgvuldigheid bij uitlatingen kan aanleiding zijn voor smaadprocedures (mogelijk leidend tot een eis tot schadevergoeding via de burgerlijke rechter).

Hoewel politie en media uiteindelijk zelf beslissen over de inhoud en het moment van informatie naar buiten, kan in het belang van alle betrokkenen worden getracht tot enige afstemming te komen.

De voorzitter van het College van Bestuur dient eventueel, voordat informatie uitgaat naar derden (medewerkers, ouders en leerlingen) en de pers, overleg te hebben met de politie over een gezamenlijke tekst en de bepaling van het tijdstip van publicatie.

Bijlage 2

Begripsbepalingen

1. (Minderjarige) leerling
Op grond van artikel 1.233 BW zijn kinderen minderjarig als ze nog geen 18 jaar zijn en niet gehuwd zijn of zijn geweest. Onder leerling valt tevens een (ex)leerling.
2. Ten behoeve van de school met taken belast persoon
Bedoeld worden medewerkers, stagiairs, schoonmaakpersoneel, uitzendkrachten, gedetacheerden en vrijwilligers en allen die werkzaamheden verrichten voor de school.
3. Seksuele intimidatie en seksueel misbruik
Onder seksuele intimidatie wordt verstaan ongewenst seksueel getinte aandacht die tot uiting komt in verbaal, fysiek en non-verbaal gedrag. Dit gedrag wordt door degene die het ondergaat, ongeacht sekse en/of seksuele voorkeur, ervaren als ongewenst, of wordt, indien het een minderjarige leerling betreft, door de ouders, voogden of verzorgers van de leerling als ongewenst aangemerkt. Seksueel intimiderend gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn.

De delictomschrijvingen van de zedendelicten staan vermeld in de artikelen 239 t/m 251 Wetboek van Strafrecht. Het gaat in de wet om strafbare vormen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik: zedenmisdriven, gepleegd door een medewerker van de school jegens een minderjarige leerling. Hoewel al deze delicten binnen het onderwijsveld kunnen worden begaan, zal het met name gaan om:

- ontucht: handelingen als voorspel op feitelijk seksueel contact; kla(a)g(st)er is betast, gestreeld, uitgekleeft, gekust door de aangeklaagde.
 - aanranding: de kla(a)g(st)er is gedwongen met geweld, bedreiging of andere feitelijkheid seksuele handelingen te dulden of te plegen; de kla(a)g(st)er heeft bijvoorbeeld toe moeten zien hoe de aangeklaagde zichzelf bevredigde, de kla(a)g(st)er heeft de aangeklaagde moeten bevredigen.
 - verkrachting: de kla(a)g(st)er is gepenetreerd in vagina, anus of mond door de aangeklaagde. Deze penetratie heeft plaatsgevonden met geweld, bedreiging van geweld of andere feitelijkheid.
4. Geheimhoudingsplicht
Ter bescherming van de belangen van alle direct betrokkenen wordt uiteraard de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen bij de behandeling van een melding. Geheimhouding is verplicht, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift tot mededeling verplicht of uit de taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.
 5. De wettelijke aangifteplicht en meldplicht
De wettelijke aangifteplicht en meldplicht is beperkt tot seksueel misbruik en seksuele intimidatie als bedoeld in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht van leerlingen die op het moment van het misbruik jonger zijn dan achttien jaar. De grens is bij deze leeftijd gelegd omdat alle seksuele handelingen tussen ten behoeve van de school met taken belaste personen en minderjarige leerlingen strafbaar zijn.
Bij onvrijwillige seksuele handelingen worden meerderjarigen in staat geacht zelf de afweging te maken om wel of niet aangifte te doen.
 6. Klachtencommissie CSG Willem van Oranje
De onafhankelijke klachtencommissie die op grond van de Kwaliteitswet is ingesteld.

Bijlage 3

Aanwijzingen vertrouwenspersoon

Ingeval een leerling melding maakt van seksueel misbruik en intimidatie zijn de volgende stappen aan de orde.

1. De vertrouwenspersoon gaat ook na of de gebeurtenis aanleiding geeft tot het indienen van een klacht. Voor sommige klagers is het voldoende om hun verhaal te vertellen, anderen hebben de vertrouwenspersoon nodig om te verkennen hoe zij met deze intimidatie kunnen omgaan, weer anderen willen een officiële klacht indienen. Maak klager meteen duidelijk dat geen geheimhouding beloofd kan worden. Ingeval van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit heeft de vertrouwenspersoon aangifteplicht via de voorzitter van het College van Bestuur (c.q. via de Raad van Toezicht indien de voorzitter van het College van Bestuur zelf betrokken is bij de zaak).
2. Indien de vertrouwenspersoon slechts aanwijzingen, doch geen concrete klachten bereiken overlegt hij/zij met de voorzitter van het College van Bestuur of kan hij/zij deze ter kennis brengen van de klachtencommissie.
3. Afhankelijk van de aard van de klacht kan de vertrouwenspersoon klager en/of zijn ouders adviseren een klacht in te dienen bij de klachtencommissie of bij politie en justitie. De klachtencommissie kan ook ingeschakeld worden terwijl een onderzoek bij politie en justitie plaatsvindt.
4. De vertrouwenspersoon begeleidt de klager en of zijn ouders desgewenst bij de verdere procedure bij de klachtencommissie en verleent desgewenst bijstand bij het doen van aangifte bij politie en justitie.
5. De vertrouwenspersoon verwijst klager en/of zijn ouders, indien en voor zover noodzakelijk of wenselijk, naar andere instanties gespecialiseerd in opvang en nazorg.
6. De vertrouwenspersoon neemt bij zijn/haar werkzaamheden de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht.

(zie ook informatie van PPSI (Project Preventie Seksuele Intimidatie) www.aps.nl/PPSI)